

До разової спеціалізованої вченої ради ДФ 2023-33
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77

РЕЦЕНЗІЯ

кандидатки юридичних наук, доцентки

Спасенко Вікторії Олександрівни

**на дисертацію Плетнєвої Тетяни Русланівни, підготовлену
на тему «Адміністративно-правові засади управління персоналом
на державній службі», що подана на здобуття ступеня доктора
філософії в галузі права за спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність теми дисертації. В умовах розбудови та вдосконалення оновленого інституту державної служби, який є ключовим елементом публічного адміністрування в Україні, досить гостро постає питання розвитку адміністративно-правових засад управління персоналом на державній службі. Сучасний етап реформування державної служби розпочався із прийняттям та набранням чинності Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року, котрий запровадив сучасні підходи до управління вітчизняною державною службою, вирішення питань стосовно прийняття на державну службу, її проходження та припинення, врегулювання правового статусу державних службовців тощо. При цьому, доводиться констатувати, що низка проблем управління персоналом на державній службі все ще пов'язується із певною фрагментарністю та нечіткістю правового регулювання у цій сфері. Водночас, з огляду на набуття Україною 23 червня 2022 року статусу держави-кандидата на вступ до ЄС, постає стратегічне завдання щодо наближення вітчизняного інституту державної служби до загальноприйнятих у Європі стандартів, у тому числі у сфері управління персоналом на державній службі. Окреслене,

з нашої позиції, ще більше актуалізує дисертаційне дослідження, що рецензується.

Відтак дисертація Плетнєвої Т. Р. «Адміністративно-правові засади управління персоналом на державній службі» виконана на актуальну тему, оскільки від ефективного та збалансованого управління персоналом на державній службі, що ґрунтується на компетентнісному підході та впроваджує новітні технології, в цілому залежить реалізація завдань та функцій, що ставляться перед інститутом державної служби в сучасних умовах.

Тематика дослідження узгоджується із положеннями Стратегії реформування державного управління в Україні на 2022-2025 роки, що затверджена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 року. Актуальність дисертаційної роботи Т. Р. Плетнєвої підтверджується й тим, що вона відповідає напрямам наукових досліджень кафедри адміністративного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого та виконана в межах Комплексної цільової програми «Конституційно-правові проблеми забезпечення верховенства права у функціонуванні механізму публічної влади в Україні» (державна реєстрація № 0111U0009666).

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій.

Під час рецензування дисертації Т. Р. Плетнєвої «Адміністративно-правові засади управління персоналом на державній службі» та вивчення наукових праць авторки встановлено високий науковий рівень їх виконання, достовірність і належний рівень обґрунтованості результатів дослідження.

Дисертантка володіє ***високим рівнем методології наукової діяльності***. Здобувачка вдало підбрала й використала сукупність загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, що дало змогу виявити та запропонувати вирішення теоретичних та практичних питань, які стосуються теми дослідження. Діалектичний метод сприяв виокремленню основних етапів становлення інституту управління

персоналом на державній службі. Також використано логіко-семантичний метод – при вдосконаленні понятійного апарату у досліджуваній сфері, системний метод – при визначенні системи управління персоналом державної служби у зарубіжних країнах, методи аналізу та синтезу – при дослідженні правового статусу суб'єктів управління в розглядуваній сфері та правового забезпечення управління персоналом на державній службі тощо. Порівняльно-правовий та формально-юридичний методи використано з метою дослідження та аналізу законодавства зарубіжних країн у сфері управління персоналом на державній службі та ін.

Здобувачкою критично осмислено та проаналізовано значну кількість літературних джерел (338 найменувань), ґрунтовно вивчено праці інших науковців, присвячені досліджуваній проблематиці, що сприяло вирішенню наукового завдання, формулюванню обґрунтованих рекомендацій з удосконалення чинного законодавства.

Перевагою дисертаційної роботи Плетнєвої Т. Р. є опрацювання і використання значного обсягу нормативно-правових актів, загальнотеоретичних наукових праць українських та зарубіжних учених у галузі адміністративного права та інших галузей права, а також використання як емпіричної бази дослідження статистичних показників і матеріалів практичної діяльності Національного агентства України з питань державної служби та інших органів, пов'язаних з управлінням персоналом на державній службі.

Варто наголосити на логічній структурованості дисертаційного дослідження, що зумовлюється його метою та завданнями, об'єктом та предметом. Це, у свою чергу, надало можливість провести всебічне та глибоке дослідження обраної дисертанткою теми. Дисертація базується на комплексному підході, характеризується відповідним рівнем наукових узагальнень, що значною мірою обумовлено і характером дослідницької бази.

Основні положення та висновки, сформульовані у дослідженні, викладено у 11 наукових публікаціях, з яких 4 наукові статті – у наукових фахових виданнях України, 2 наукові статті – у зарубіжних виданнях, 5 тез доповідей – у збірниках матеріалів наукових конференцій. Результати дослідження належним чином апробовані на міжнародних та всеукраїнських наукових заходах. Публікації здобувачки свідчать про її послідовну роботу над вирішенням поставленого наукового завдання.

Наукова новизна представлених результатів проведених досліджень. Дисертація Т. Р. Плетнєвої є одним із перших у вітчизняній науці адміністративного права комплексних досліджень адміністративно-правових засад управління персоналом на державній службі в умовах дії нового Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року.

За результатами проведення дослідження сформульовано низку нових наукових положень, висновків, рекомендацій та пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства в окресленій сфері.

До числа найвагоміших результатів дисертаційної роботи можна віднести такі:

1) дисертанткою здійснено ґрунтовний історико-правовий аналіз розвитку управління персоналом на державній службі, починаючи з часів Київської Русі і до сьогодення (стор. 12-28 дисертації);

2) ґрунтовно проаналізовано зарубіжний досвід (більше ніж десяти країн) з окресленої проблематики та надано пропозиції з вдосконалення національного законодавства. Приміром, щодо необхідності використання зарубіжного досвіду у сфері забезпечення захисту прав державних службовців від порушень з боку керівника державної служби та інших управлінських суб'єктів шляхом утворення та функціонування Комісії із захисту права на державну службу (стор. 83-85 дисертації). З огляду на євроінтеграційні прагнення України та адаптацію вітчизняної державної служби до європейських стандартів обґрунтованим виглядає те, що особливу увагу здобувачка присвятила саме відповідному досвіду держав-

членів ЄС (Литовської Республіки, Естонської Республіки, Федеративної Республіки Німеччини, Польської Республіки та ін.);

3) запропоновано внесення змін до низки нормативно-правових актів з метою вирішення та удосконалення проблемних аспектів правового регулювання управління персоналом на державній службі. Зокрема, заслуговує на схвалення позиція дисертантки щодо доцільності розробки та ухвалення Концепції збереження та розвитку інституційної спроможності публічної служби у воєнний та післявоєнний періоди (стор. 65 дисертації);

4) цікавою видається позиція дисертантки щодо необхідності законодавчого віднесення Національного агентства України з питань державної служби до центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом (стор. 121-123 дисертації);

5) ґрунтовно досліджено особливості правового статусу керівника державної служби в державному органі. Запропоновано внести зміни до Закону України «Про державну службу» та уточнити нормативне поняття «керівник державної служби в державному органі» (стор. 124-141);

6) разом з викладеним, заслуговують на підтримку висновки авторки щодо необхідності здійснення розробки та подальшого нормативного затвердження Національним агентством України з питань державної служби Типових вимог до професійної компетентності державних службовців, які займають посади державної служби категорій «Б» або «В» та виконують повноваження керівника державної служби в державному органі (стор. 198 дисертації).

Дисертаційній роботі притаманні й інші, не менш цікаві наукові положення, висновки та рекомендації, зроблені Т. Р. Плетнєвою в результаті дослідження, котрі мають теоретико-прикладне значення.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації, сформульовані в дисертації, можуть бути використані: а) у науково-дослідній діяльності: для подальшої розробки проблем управління

персоналом на державній службі, а також при дослідженні дотичних питань теорії адміністративного права та теорії публічного адміністрування; б) у правотворчості: при внесенні змін і доповнень до Закону України «Про державну службу» та при вдосконаленні підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють управління персоналом на державній службі; в) у правозастосовній діяльності: при практичному здійсненні завдань та функцій з управління персоналом на державній службі; г) у навчальному процесі: при підготовці підручників та навчальних посібників, навчально-методичних матеріалів з навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Публічна служба», «Протидія корупції у публічній службі», а також у процесі їх викладання. Про практичне значення дисертаційного дослідження, що рецензується, свідчить й те, що його наукові результати впроваджені у практичну діяльність апарату Київської обласної державної адміністрації (Додаток А до дисертації – акт впровадження від 27.11.2023 р.).

Дотримання академічної доброчесності. Аналіз дисертації та наукових публікацій за темою дисертації не дозволяє констатувати порушень вимог академічної доброчесності. Вивчення представлених рукопису та анотації дисертації Т. Р. Плетнєвої «Адміністративно-правові засади управління персоналом на державній службі» дозволяє зробити висновок стосовно ідентичності анотації роботи та її основних положень. Усе вказане дає змогу позитивно оцінити рецензовану роботу, відповідний її науковий рівень, оригінальність наукових положень та висновків, самостійність написання та наявність наукової новизни.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертаційну роботу виконано українською мовою, стиль викладення матеріалу – науковий.

Дискусійні положення дисертації. Визнаючи загалом високий теоретичний рівень роботи, її важливе практичне значення, варто звернути увагу на деякі питання, які могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень Т. Р. Плетнєвої чи певної дискусії під час публічного захисту.

1. У дисертаційній роботі окрема увага приділяється аналізу інституційного забезпечення управління персоналом на державній службі, що загалом заслуговує на схвалення. Зокрема, здобувачкою визначені та охарактеризовані види суб'єктів управління персоналом на державній службі, а також проаналізований правовий статус основних суб'єктів управління персоналом на державній службі (Національного агентства України з питань державної служби, керівника державної служби в державному органі, служби управління персоналом в державному органі та ін.). Водночас, вважаємо, що слід було б детальніше охарактеризувати особливості інституційного забезпечення управління персоналом відносно окремих видів державної служби. Наукова значущість дисертаційної роботи лише б підвищилась, якби здобувачка більше уваги приділила цьому питанню.

2. На с. 7, 113-114 роботи здобувачка пропонує доповнити Кодекс України про адміністративні правопорушення новою статтею 188-58 «Невиконання або неналежне виконання вимог Національного агентства України з питань державної служби щодо усунення порушень умов реалізації громадянами права на державну службу». Обґрунтованість запропонованих законодавчих змін сумнівів не викликає, адже їх ухвалення може сприяти підвищенню ефективності контрольної діяльності Національного агентства України з питань державної служби. У свою чергу, видається, що дискусійним є положення стосовно доцільності віднесення розгляду справ про відповідні адміністративні правопорушення саме до підвідомчості суду.

3. Позитивним є те, що окремий підрозділ у дисертації присвячується новітнім технологіям в управлінні персоналом на державній службі (підрозділ 3.2). Поряд з іншим у ньому аналізуються питання, пов'язані із цифровізацією державної служби та використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій в управлінні персоналом на державній службі. На с. 177 слушно підкреслюється, що саме цифровізація має стати

основою функціонування та розвитку державної служби під час воєнного стану та у післявоєнний період України. У зв'язку із наведеним, вважаємо, що під час публічного захисту постає необхідність конкретизації бачення здобувачки відносно шляхів подальшого вдосконалення цифровізації державної служби та управління персоналом на державній службі.

Проте, необхідно відмітити, що висловлені пропозиції й зауваження не знижують загальної високої оцінки дисертації Т. Р. Плетнєвої.

Загальний висновок. На підставі викладеного можна зробити загальний висновок, що дисертація Т. Р. Плетнєвої на тему «Адміністративно-правові засади управління персоналом на державній службі», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії, виконана особисто здобувачем, розв'язує конкретне наукове завдання, є актуальним та завершеним дослідженням, що має вагомe теоретичне значення і практичну цінність. Дисертаційна робота відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її авторка – Плетнєва Тетяна Русланівна заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензентка:

**кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри адміністративного права
Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого**

В. О. Спасенко

Підпис *Спасенко В.О.*
Засвідчую
Нач.ВК *[Signature]*
17 *01* *2022* р.